

# נְעִימוֹת הַפְּרָשָׁה

משיעורי הרה"ג יצחק אהרן גאלדהירש שליט"א

פרשת וישב-הכנה לחנוכה תשפ"ה | 33 ליוני 33

עצמית אפשר להשיגה. ואפשר להוסיף על דבריו, שלכן נקבע שסדר טהרות הוא בסוף הששה סדרי משנה, הסדר השישי, לרמז, שרק מי שכבר השלים עצמו בכל החמשה סדרים ע"י שלמד וקיבל הכל מרבתי, הוא יכול להתייגע בעצמו לקנות קנין גם בסדר טהרות.

**זמן התחלת לימוד סדר טהרות הוא בן י"ז ומחצה ויוסף היה במכירתו רק בן י"ז וג' חדשים ולכן לא הספיק ללמוד סדר טהרות**

וראיתי בספר פרקי מקרא [חידו"ת הגדפס מכת"י] מדודי אבדלחט"א הרה"ג רבי אבא גורליק זצ"ל {שהיה ראש ישיבה בסט. פולסבורג} עוד פירוש נאה ליישב קושיא זו, דהנה אמרו חז"ל (אבות פ"ה מכ"א) 'בן עשר למשנה, בן חמש עשרה לתלמוד, בן שמנה עשרה לחופה', ומאידך איתא בחז"ל (קידושין כט:) 'ריחיים בצוארו ויעסוק בתורה?!' ולכן עוד לפני הנישואין צריכים כבר להיות שלם בלימוד התורה, ונמצא שצריכים להשלים כל הש"ס בשלש שנים, מ'חמש עשרה לתלמוד' עד כשנעשה 'בן שמונה עשרה לחופה'.

**הטעם שלא למד יעקב עם יוסף**

**סדר טהרות**

ישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו ועשה לו כתנת פסים (לז, א). ופירש"י בפירוש השני, ואונקלוס תרגם, 'בר חכים הוא ליה', כל מה שלמד משם ועבר מסר לו. והבעל הטורים כתב, שתיבת זקני"ם נוטריקון ז'רעים ק'דשים נ'שים י'שועות [הוא סדר נזיקין (ע"י שבת לא.)] מ'ועד, שהם חמשה סדרים מתוך הששה סדרי משנה, ובא לרמז שכל מה שלמד יעקב משם ועבר, שהם הסדרים המרומזים בתיבת זקני"ם, מסר ליוסף.

**סדר טהרות אינו עובר בירושה רק**

**צריך על זה יגיעה עצמית**

וכבר נתקשו בה קמאי, למה לא נרמז גם סדר שישי שהוא סדר טהרות, הלא בודאי למד יעקב בישיבת שם ועבר גם סדר טהרות, ואם כן למה לא מסר גם סדר זה ליוסף. ומטו בה בפי העולם ליישב משמיה של הרה"ק האמרי אמת מגור זי"ע (ע"י אמרי אמת ליקוטים עמ' קיח) שסדר טהרות אי אפשר לקנותו על ידי לימוד מפי האב גרידא, רק כל אחד צריך לעמול על זה בעצמו, ורק ע"י יגיעה

1 ואף שבגמרא שם מבואר 'שהא לן והא להו' שיש חילוק בין תלמידים שבארץ ישראל לתלמידים שבבבל, אם נכון לישא אשה קודם שהשלים עצמו בתורה, מ"מ זהו וודאי לכונ"ע, שהמעולה ביותר הוא מי שכבר השלים עצמו בלימוד התורה עוד בטרם נישואיו.

שנים וג' חודשים, הספיק ללמוד עם אביו רק ארבעה וחצי סדרי הש"ס, מסדר זרעים עד חצי סדר קדשים, ועדיין היה צריך ללמוד עוד ט' חדשים עם אביו כדי לגמור את כל הש"ס בהיותו בן י"ח שנה, אך שנטרפה השעה על ידי מכירתו ולא הספיק ללמוד עוד עם אביו.

ועפ"יז הוסיף לבאר בביאור נפלא כפתור ופרח מה שאמרו חז"ל (בר"ר מה, כז הביאו רש"י שם) על הפסוק (בראשית מה, כז) **וירא את העגלות**, שסימן זה שלח לו יוסף, שכשפירש ממנו, בפרשת עגלה ערופה היו עוסקין. דהנה הגם שדיני עגלה ערופה בסדר הש"ס שלנו הוא במסכת סוטה שהוא בסדר נשים, אך באמת מקומו בסדר קדשים - סדר הקרבנות, שהרי העגלה ערופה דינו כקרבן, כמו שאמרו (זבחים ע:) **כפרה** כתיב בה כקדשים, **כפר'** לעמך ישראל (דברים כא, ח).

וכן בברית בין הבתרים כתיב שאברהם אבינו אמר להשי"ת, 'במה אדע כי אירשנה' (בראשית טו, ח), ופירש"י, לא שאל לו אות, אלא אמר לפניו, הודיעני באיזה זכות יתקיימו בה, אמר לו הקדוש ברוך הוא, בזכות הקרבנות. ולכן ציווה לו השי"ת (שם, ט) **'קחה לי עגלה משולשת'**, ופירש"י, שלשה עגלים, רמז לשלשה פרים, פר יום הכפורים, ופר העלם דבר של צבור, ועגלה ערופה, ע"כ. ומבואר להדיא, שהעגלה ערופה נחשב כמו הפר של יוה"כ, ונכלל בכלל הקרבנות שבזכותם יתקיימו בני ישראל בארץ ישראל.

ולפי מה שנתבאר שכשפירש יוסף מאביו אחז באמצע לימוד סדר קדשים, יומתק מאוד מה שעסק אז דייקא בפרשת עגלה ערופה, כי כשילמד עמו סדר נשים, דילג

וכמו שמבואר **בגמרא** (שבת סג.) שרב כהנא העיד על עצמו שכבר גמר כל לימוד הש"ס בהיותו בן שמונה עשרה שנים, 'אמר רב כהנא, כד הוינא בר תמני סרי שנין, והוה גמירנא ליה לכוליה תלמודא'. וכעין זה העיד גם רב חגא על עצמו (מו"ק כה.), 'אמר להו רב חגא, אנא מעיילנא ליה, דאוקמתיה לתלמודאי כי הוינא בר תמני סרי שנין'. ורואים מכל זה שכך היה הדרך בימיהם, להשלים כל הש"ס בג' שנים, וכעין זה מבואר **בשולחן ערוך הרב** ריש הלכות תלמוד תורה (פ"א ה"א), עיי"ש.

ועתה בואו ונחשב, הלא הש"ס מורכב משהו סדרים, נמצא שכדי לסיים את הש"ס במשך שלש שנים, צריכים ללמוד שני סדרים לשנה, סדר שלם בכל חצי שנה, [ואין זה דבר קשה כ"כ למי שקיים גם הרישא של המשנה, 'בן עשר למשנה', וכבר גמר כל הששה סדרי משנה כדבעי עד היותו 'בן חמש עשרה לתלמוד!].

והנה מפורש בקרא שבשעת המכירה היה **'יוסף בן שבע עשרה שנה'**, ועד המכירה היה יושב תמיד בבית מדרש ולומד עם יעקב אביו הש"ס לפי סדר השנים, כמו שכתב **התרגום יונתן** על פסוק זה, 'יוסף בר שבסרי שנין הוה במיפקיה מן בית מדרשא'. אמנם בשעת המכירה היה יוסף רק בן שבע עשרה ושלשה חדשים, שהלא נולד באחד בתמוז (רבינו בחיי שמות א, ו), ואילו המכירה היתה בראש השנה שהוא אחד בתשרי, כמבואר **בסדר עולם** (פרק ב), שיוסף ירד למצרים ועשה בבית פוטיפר י"ב חדשים, ועשה בבית האסורים י"ב שנה, ומבואר **בגמרא** (ר"ה יא.), שבראש השנה יצא יוסף מבית האסורים.

ונמצא שמאז היותו בן חמש עשרה לתלמוד ועד עתה כשהיה בן שבע עשרה

שנאת אחיו, ועל כן אירע לו כל מה שמסופר בפרשתן.

וזהו כוונת הכתוב **'ועשה לו כתונת פסים'**, פירוש הגם שיעקב אבינו מסר לו שם **פסים**, מ"מ לא היה יוסף יכול להשתמש עמו, **'כי בן זקנים הוא לו'** - כי למד בנתיים רק חמשה סדרי משנה המרומזים בתיבת **זקני"ם**, ואילו סדר טהרות עוד לא למד עדיין, עכ"ד החת"ס.

### הטעם שעשה לו יעקב כתונת פסים על פס ידו - כדי להרגילו לטהרות

ואפשר לבאר עוד הכתוב **'ועשה לו כתונת פסים'**, עפ"י מה שפירש עוד הבעל הטורים, שפסי"ם בגימטריא **'לפס ידו'** והיינו שהכלי מילת שעשה לו יעקב, היה על פס ידו. ויש לפרש הכוונה בזה, על פי מה דאיתא **בגמרא** (שבת י:), אמר רבא בר מחסאי אמר רב חמא בר גוריא אמר רב, לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים, שבשביל משקל שני סלעים מילת [היינו הכתונת פסים שהיה ממשי - מילת] שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו, נתקנאו בו אחיו, ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים.

ונתקשו **המפרשים**, איך יתכן שכל הכתונת פסים היה רק במשקל שני סלעים ולא יותר [שהוא בימינו משקל של 38.4 גרם]. **וברש"י** שם תירץ, **'בתלמידי רבינו יצחק הלוי מצאתי, כתונת פסים - סביב פס ידו נתן מילת, ולא כל הכתונת'**. ומקור הדברים נמצא כבר **במדרש** (ב"ר פד, ח. והובא ברבינו בחיי), **'שכתונת פסים' הוא מלשון 'פסים', על שם שהיתה מכסה שתי פיסות ידיו. ולפי"ז מובן כיון שהמשי היה**

על סוגיית עגלה ערופה, מאחר שבאמת עיקר מקומו בסדר קדשים<sup>2</sup>, והשלים ללמד אותו סוגיא זו לאחר שגמר ללמדו חצי סדר קדשים, ונמצא שהסוגיא האחרונה שעסקו בה קודם שפירש מעמו, אכן היה פרשת עגלה ערופה. ודפח"ח.

### יוסף לא היה יכול להשתמש עם השם לבטל שנאת אחיו מפני שעדיין לא למד סדר טהרות

והחתם סופר כתב גם כן, שמשמע מדברי הבעל הטורים שיעקב לא למד עמו עדיין סדר טהרות, וכתב לבאר עפ"י"ז מה שכתבו **הספה"ק** (עי' רבנו בחיי) שנרמז במה שנאמר (בראשית לו, ג) **'ועשה לו כתונת פסים'**, שיעקב מסר לו שם הנקרא **פסי"ם** שקיבל משם ועבר, והיינו השם **פספסי"ם** [שהוא ר"ת פ"דה ס"ועים פ"תח ס"ומים י"שעך מ"ציפ"ם] ויוצא מתיבת **וישמרך** שבברכת כהנים, והוא מסוגל לחן וחסד, ושיאהבוהו שונאיו, ויהיה משומר מכל רע.

ולכאורה קשה, למה לא השתמש יוסף בשם זה כדי לבטל שנאת אחיו מעליו, וכן שלא יוכלו לשלוט עליו למוכרו. ולפי דברי בעל הטורים הנ"ל יתיישב היטב, דהלא אמרו **חז"ל** (קידושין עא.) בענין השימוש בשמות הקדושים אלו, שכל היודעו והזהיר בו והמשמרו בטהרה, אהוב למעלה ונחמד למטה, ואימתו מוטלת על הבריות, ונוחל שני עולמים, העולם הזה והעולם הבא.

ונמצא שרק מי שיודע לשמרו ב**טהרה'** מותר לו להשתמש בשמות אלו, וכיון שיוסף עדיין לא למד סדר טהרות, ממילא לא היה יודע לשמרו ב'**טהרה'** ומשום כך לא היה יכול להשתמש בשם זה לבטל

2 והפלא הוא, שהרמב"ם קבע הלכות עגלה ערופה, לא בסדר נשים ולא בסדר קדשים, רק בסדר 'נזיקין', בהלכות רוצח ושמירת הנפש (פרק י').



את ידיו גם מפני הטהרה. וכעין זה איתא בספה"ק **זרע שמשון** וזל"ק 'ונראה דזה רמו הכתוב באמרו **ועשה לו כתונת פסים** רצה לומר עשה לו בגד לעצמו {רמז לנזהר בטהרות} על דרך (חגיגה פ"ב מ"ז), 'בגדי אוכלי תרומה מדרס לקודש'.  
{וכמובן שדבריו הם רק לפי מה שלומדים כפשוטו, שהכתונת פסים היה בגד לעצמו}.

### גדולי הדור לבשו בתי ידיים מחמת הזהירות בטהרות

וראו להסמך לזה פרפרת נאה, דהנה ידוע **שהרה"ק מרוז"ן זי"ע** היו לו ששה בנים שהיו כולם קדושים וטהורים שרפי מעלה, עד שאביהם העיד עליהם שהם כנגד הששה סדרי משנה, והצעיר מביניהם היה **הרה"ק מרדכי שרגא מהוסיאטין זי"ע** שהוא היה הבן השישי, ועליו אמר אביו שהוא כנגד הסדר השישי, סדר טהרות. ומסופר **שהגה"ק ר' ייקעלע מהירמלוב זי"ע** {בעל הכוכב מעיקב}, היה חסיד נלהב של הרה"ק מהוסיאטין, ובכל זאת היה נוסע גם **להרה"ק מצאנז זי"ע**. פעם אחת כשהיה בצאנז שאלו אותו הסובבים, על מנהגו של רבו הרה"ק מהוסיאטין שהיה הולך תמיד גם בימות הקיץ עם בתי ידיים [הענטשקעס], והם סברו שהוא חלילה משום מנהג ותרבות המתחדשים, ועל כן

רק על פס היד, במילא יתכן שהיה רק במשקל שני סלעים. ואפשר לומר שזהו כוונת בעל הטורים במה שכתב **שפסי"ם** בגימטריא **לפס ידו**, כדי ליישב בזה איך יתכן שהיה רק במשקל שני סלעים.

ובזה גם יובן מדוע נקרא כלי מילת זו בשם **פסי"ם**,<sup>3</sup> כיון שכתונת זו היתה משונה משאר כתונת, שהם רק **עד פס** היד ולא עד בכלל, ואילו כתונת זו היתה גם על פס ידו, ולכן נקראה **פסי"ם**.<sup>4</sup>

אמנם באמת זה גופא צ"ב מה ראה יעקב לשנות כתונת זו שיהיה גם על פס ידו, מה היה כוונתו בזה. ועפ"י דברי **החתם סופר** מובן, דהנה אחד מהתנאים של 'משמרו בטהרה' הוא, ששומר גופו מליגע בדבר המטמא, והיות שהידיים עסקניות הן, לכן עיקר הזהירות הנצרכת היא על הידים, שלא יסיח דעתו רק ישים אל לבו לפני שנוגע באיזה מקום, שלא יהא בהם שום חשש טומאה.<sup>5</sup>

ולכן עשה לו יעקב חתיכת משי על פס ידו, מפני שעמד עתה ג' חודשים לפני התחלת לימוד סדר טהרות, על כן רצה להרגילו כבר מעתה לשמור על ידיו, שלא ליגע בשום מקום בהיסח הדעת, ועל כן עשה לו חתיכת משי שהוא בד יקר מאוד על פס ידו, כי על ידי זה יהיה צריך תמיד ליזהר בכל מקום שנוגע שלא יתלכלך המשי ויתקלקל, וממילא יתרגל לשמור

3 ובפי המלמדים בחיידר מורגל לפרש 'כתונת פסים', שהיה עשוי כדוגמת פסים, וכן פירשו הרד"ק והרלב"ג.

4 ואולי זהו המקור למלוש ה'סטראקעס' שהוא חתיכה של משי בחלק הבגד הסמוך לפס היד, כיון שהצדיק הוא בבחינת 'יוסף' כידוע, ועל כן הרבה מן הצדיקים היו מתפללים לפני התיבה תפילת מוסף של שבת שהוא כנגד יוסף הצדיק (זוה"ק ח"ג ש"ב ע"ב בתוספות, בני יששכר מאמרי השבתות מאמר ז), וכיון שליוסף היה לו בכונתו משי על פס ידו, על כן נהגו גם הצדיקים לעשות כן על בגדיהם.

5 וכן מציינו במסכת סוכה (פ"ב מ"ה), שכשהביאו לפני ר' צדוק שתי כותבות ודלי של מים כרכו במפה ואכלו, וכריכת מפה זו היתה, כיון שהיה אוכל חולין בטהרה ולא היה רוצה ליטול ידיו, על כן הוצרך לכרכו במפה שלא יגע בו בידיו.

דרשו ממנו טעם למנהג זה.

וענה להם ר' ייקעלע, חס ושלום, אין זה מנהג 'המתחדשים', רק מנהג ייִשן נושן' הוא, וכך היו נוהגים גדולי הדור מקדמת דנא. והביא הוכחה לדבריו ממה שמצינו במעשה של רות ובוועז, דכתיב שם (רות ד, ז) **זוֹאת לפניִם בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים כל דבר שלף איש נעלו ונתן לרעהו**, והיינו שבועז שלף נעלו לעשות בו קנין חליפין, ובפשטות **נעלו** הכונה לנעל שברגלו, אך קצת תימה לומר כן, שלצורך קנין חליפין הוצרך לשם כך לחלוץ את הנעל שברגלו<sup>6</sup>.

ואכן **בתרגום** שם תירגם 'טלע גבר ית **נרתק יד ימיניה** ואושיט ביה קניין לחבריה, והכין נהגין למיקני בית ישראל מן חבריה קדם סהדיא', עכ"ל. ומפורש בזה, **ש'נעלו'** הכוונה לנעל שביד ימינו [הענט-שיך].

ועיין עוד **בדעת זקנים לבעלי התוספות** על הפסוק (שמות ג, ה), **ויאמר אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך**, ואלו דבריו: הוצרך לומר מעל **רגליך**, משום שיש נעל שהוא על **היד**, ובלע"ז גנ"ט [האנט - שוך], והוא נעל שנתן בוועז לגואל דכתיב **איש נעלו ונתן לרעהו, וגם עכשיו רגילים השרים והשלטונים לקנות בגנ"ט שלהם**.

וכן כתב שם גם **החזקוני**: **'מעל רגליך, כי פעמים הוא דורס במקום טינפות, ועל ידי שגם אותו של יד נקרא 'נעל' סתם, כדכתיב 'שלף איש נעלו', ותרגומו 'נרתק יד ימיניה', הוצרך לומר כאן מעל 'רגליך**.

והנה מעשה דבוועז מפורש שם בפסוקים, שזה היה בתחילת קציר חיטים שהוא

בימות הקיץ, ומזה שחלץ בוועז **'נרתק יד ימיניה'** מוכח מכאן, שבועז הלך עם בתי ידיים על ידיו גם בימות הקיץ, ובוועז הלא היה מגדולי הדור (רות רבה ה, י), ומעתה! סיים הגאון ר' ייקעלע את דבריו, יש לי הוכחה מפורשת מהפסוקים, שגדולי הדור מקדמת דנא היה מנהגם ללכת עם בתי ידיים גם בימות הקיץ.

אמנם לפי דברינו נראה לתת טעם נוסף למנהגו בקודש של הרה"ק מהוסיאטין, שהרי כבר העיד עליו אביו הרה"ק מרוזיין, שהוא כנגד סדר טהרות, וכבר נתבאר שעיקר השמירה בסדר טהרות הוא ממגע הידיים, ומעתה יומתק מאוד, שלכן הקפיד הרה"ק מהוסיאטין על לבישת בתי ידיים, כדי שיוכל להקפיד מאוד על טהרת הידיים שלא יגעו בשום טומאה, ועל דרך שנתבאר ביוסף הצדיק, שהיה לו משי על פס ידו כדי שיהא רגיל לשמור על מגע ידיו.

### **רבינו 'הקדוש' לבש בתי ידיים כדי להיות נזהר על קדושת ידיו ולכן נקרא 'הקדוש'**

ואפשר להוסיף ולומר, שגם משום זה גופא שלמד אז סדר **'קדשים'**, לכן עשה לו יעקב כתונת פסים על פס היד, משום שזה מביא לידי תוספת **'קדושה'**. וכמו שמבואר **בגמרא** (שבת קיח:): על רבינו הקדוש, בביאור הטעם למה קראו לו רבינו **'הקדוש'**: **'אמרו ליה לרבי, מאי טעמא קראו לך רבינו 'הקדוש' וכו', שלא הכניס ידו תחת אבנטו. ופירש"י, מן האבנט ולמטה. וכתבו המפרשים }תפארת ישראל (אבות פ"ב מ"א) ועוד}, שדוקא כשהיה**

6 אך מדברי הוזה"ק ריש פרשת חוקת (קפ, א) משמע שקנין חליפין הוא בנעל שברגלו, והאריך שם לבאר ענין חליצה ביבמה וחליצת נעל בחליפין, ששניהם הוא ע"י חליצת נעל מהרגל. (הגרעקא בחו"מ בולכות חליפין בס"י קצ"ה ציין לדברי הוזה"ק אלו).



לימוד סדר קדשים. והנה אמרו חז"ל (קידושין לב:): **שזק"ן** נוטריקון זה שקנה **חכמה**, ולכן נקרא יוסף בן **זקנים**, מלשון 'זה שקנה **חכמה**' - שהוא סדר **קדשים**.

\* \* \*

### יש לדרוש בשלום חבריו כשמבחינים שהוא בצער

**ויבא אליהם יוסף בבקר וירא אתם והנם זועפים. וישאל את סריסי פרעה אשר אתו במשמר בית אדניו לאמר מדוע פניכם רעים היום** (מ, ו-ז). לכאורה תמוה למה דרש יוסף הצדיק בשלום שני נכרים הזועפים, הרי היו רשעים כמו שפירש"י בפרשת מקץ (מא, יב), 'ארורים הרשעים שאין טובתם שלימה', ואסור לדרוש בשלום הרשעים.

וכתב **האגרא דכלה** (בפרשתן), 'שמעתי מאחד קדוש מדבר, שלא רצה לדרוש שלומם, ודיבר בחכמה, מדוע רק היום רעים פניכם, והלואי שיהיה כן בכל עת ובכל יום. ולדעתי משמיענו התורה, דשרי לצדיקי לסגוי ברמאותא בעיננים כאלה, ולשנות למען השלום דקדושה'.

עוד שמעתי לתרץ בשם **בעלי הדרוש והמוסר**, שיוסף לא פנה אליהם מחמת דאגתו להם, אלא מפני שכך היה תמיד מידתו, בכל פעם שראה אדם שהוא זועף וליבו בל עימו, השתדל לגשת אליו ולהתעניין מה מעיק עליו ואיזה צער וצרה טורד את מנוחתו, ובכך לחזקו ולעודדו, כמו שאמרו חז"ל (סוטה מב:): על הפסוק (משלי יב, כה) **'דאגה בלב איש ישחנה'**, מלשון שחיה והשפלה, שהדאגה משפילו, והעצה לזה הוא **'ישחנה'** לאחרים, ועיי"ז ירווח לו, עיי" שחבירו ינחמנו מדאגתו.

ולכן מסופר דבר זה בתורה, כי מעשה

ידו ערומה, לא הכניסו תחת אבנטו. אבל בדרך כלל היה הולך עם בתי ידים, כמו שאמרו **בירושלמי** (ביצה פ"ה ה"ב), 'רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש תריהון אמרין, אנן לא זכינן לאורייתא אלא בגין דחמינן אצבעתיה דרבי מן גולגיקין דידיה'. פירוש, רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש העידו על עצמם, שכל מה שזכו להתורה היה רק בזכות מה שראו את אצבעותיו של רבינו הקדוש בעת שנתגלו מהכיסוי שלהם. ומבאר שם **הפני משה**, שרבינו הקדוש היה לובש תמיד בית יד. והעלי **תמר** על הירושלמי מבאר, ששרוולי בגדו היו ארוכים וכיסו את אצבעותיו.

ורואים מכך, שלכן נקרא רבינו 'הקדוש', מפני שהיה גזר תמיד על קדושת ידיו, לכסותם בבתי ידים, וכשהיא ערומה שלא להכניסו תחת אבנטו. ולכן גם משום שיוסף למד אז סדר 'קדשים', עשה לו אביו כתונת פסים על פס ידיו, כדי שיזהר בקדושת ידיו.

### בר 'חכים' הוא ליה - כי למד סדר 'קדשים' הנקרא 'חכמת'

עוד רמז נאה י"ל על מה שהיה אז באמצע לימוד סדר קדשים, דזהו מה שכתב התרגום על **'כי בן זקנים הוא לו'** - 'ארי **בר חכים הוא ליה'**, דהנה איתא בחז"ל (שבת לא.) אמר ריש לקיש, מאי דכתיב (ישע"י לג, ו) **והיה אמונת עתיך חסן ישועות חכמת ודעת וגו'**, **אמונת** - זה סדר **זרעים**, **עתיך** - זה סדר **מועד**, **חוסן** - זה סדר **נשים**, **ישועות** - זה סדר **נזיקין**, **חכמת** - זה סדר **קדשים**, **ודעת** - זה סדר **טהרות**. ומבואר בזה ש'**חכמת'** הוא כנגד סדר **קדשים**, וזהו 'ארי בר חכים הוא ליה', כיון שאחז אז באמצע לימוד סדר **קדשים** הנקרא '**חכמת'**, לכן נקרא יוסף 'בר חכים', על שם החכמה שהיה בו על ידי



הקשים הבאים עליו, ע"י שיזכור שיש תכלית נכבד בכל הקורות אותו והכל בהשגחה פרטית ומדוקדקת.

ועוד אמרו **בעלי המוסר** (מרן הגר"ל חסמן בספרו אור יהל ועוד), שדרכו של השטן הוא להיפך ממש, כמו שנאמר (בראשית לב, ל), **'וישאל יעקב ויאמר הגידה נא שמך ויאמר למה זה תשאל לשמי'**. והיינו שהשטן שהוא שרו של עשו ענה ליעקב אבינו, זה גופא הוא שמי - **'למה זה תשאל לשמי'**, ובכך אני מפתה בני אדם לחטאים ואומר להם, אל תשאלו שאלות מיותרות, אל תבררו מה תכליתכם בעולם, רק תעשו ככל העולה על רוחכם בלי שום התבוננות.

וכמו שכתב **המסילת ישרים** (פרק ב), 'הנה זאת באמת אחת מתחבולות היצר הרע וערמתו, להכביד עבודתו בתמידות על לבות בני האדם, עד שלא ישאר להם ריוח להתבונן ולהסתכל באיזה דרך הם הולכים, כי יודע הוא שאילולי היו שמים לבם כמעט קט על דרכיהם, ודאי שמיד היו מתחילים להינחם ממעשיהם, והיתה חחרטה הולכת ומתגברת בהם עד שהיו עוזבים החטא לגמרי. והרי זו מעין עצת פרעה הרשע שאמר (שמות ה), **תכבד העבודה על האנשים** וגו', שהיה מתכוין שלא להניח להם ריוח כלל לבלתי יתנו לב או ישימו עצה נגדו, אלא היה משתדל להפריע לבם מכל התבוננות בכח התמדת העבודה הבלתי מפסקת. כן היא עצת היצר הרע ממש על בני האדם, כי איש מלחמה הוא ומלמד בערמימות, ואי אפשר לימלט ממנו אלא בחכמה רבה והשקפה גדולה'.

ויש להוסיף לזה דהנה ידוע **שהרה"ק הבעל התניא זי"ע** היה פותח הרבה ממאמריו בחסידות (בספריו ליקוטי תורה ותורה אור) בשאלה המפורסמת, **'מפני מה ירדה הנשמה למטה?'** והיה מבאר באורך

אבות סימן לבנים, והוא לימוד לכל הדורות, דהנה בזכות ההנהגה הראויה הזאת שהיה ליוסף הצדיק, שהתענין בשלום הנכרים ופתר להם חלומותיהם, עי"ז נתגלגלה יציאתו מהבור, ע"י שגם פרעה חלם חלום, ושר המשקים סיפר על יוסף שהוא יודע לפתור חלומות, עד שבסוף נעשה מכה זה המשנה למלך, ומזה ילמד כל אדם לנהוג כמנהג יוסף, לעודד ולחזק כל הסובבים אותו.

### **האדם צריך לשאול לעצמו תדיר 'מה תבקש' - מה תפקידי בעוה"ז**

ולאו דוקא כשרואה שחבירו בצער יעודדו ויחזקו על ידי שישאל לשלומו, רק הוא גם עצה איך להתחזק כשהוא עצמו נמצא בצער וצוקה. כדאיתא **מהרה"ק מקאצק זי"ע** (הובא בחידושי הרי"ם בפרשתו) בביאור הפסוקים בתחילת פרשתו על דרך העבודה, דהנה כשיוסף חיפש אחר אחיו כתיב (לך, טו), **וימצאנו איש והנה תועה בשדה, וישאלהו האיש לאמר מה תבקש, והקשה הרה"ק מקאצק, מהו הלשון וישאלהו האיש 'לאמרי' מה תבקש, הול"ל וישאלהו האיש מה תבקש, מהו 'לאמרי'.**

וביאר שכך הוא כונת הפסוק: **וישאלהו האיש** - האיש לימדו **'שאלה'**, **'לאמרי'** - שתמיד **יאמר וישאל** את עצמו, **'מה תבקש'** מה מבוקשו בעולם הזה. שהרי יוסף היה כעת בדרכו להימכר למצרים ובכך להתנתק מכל בית אביו, בירידה והשפלה שאין כמותה, מהנבחר והחביב ביותר בבית תלמודו של יעקב אבינו ע"ה, הוא יורד ונמכר לעבד שפל ונבזה בין אלפי רבבות מצריים שטופי זימה, ועל כן הזהירו המלאך שיזכור תמיד שהכל סיבבה ההשגחה העליונה, וישאל לעצמו תמיד מה רוצה הקב"ה ממנו בשעה ורגע זו, ועל ידי זה יוכל להחזיק מעמד בזמנים



במצבים הקשים, הוא ע"י שישאל תמיד לאמר לעצמו 'מה תבקש', ו'מפני מה ירדה הנשמה למטה', וזה יתן הכח לבני ישראל בכל הדורות ובכל הגלויות, שיוכלו להחזיק עצמם היטב כראוי, הן בגלות מצרים, והן בגלות בבל, ובפרט בגלות הארוכה הזה אשר אנו נמצאים בו כעת, העצה להחזיק עצמנו בגלות ושלא נאבד ונתעה ח"ו בגודל ועומק הצרות והגלות הוא, שנשאל תמיד את עצמנו 'מה תבקש', ובכך נזכור תמיד שתפקיד הנשמה בעוה"ז הוא, לעשות מצוות ומעש"ט ולקיים רצון ה' תמיד.

**האחדות הוא הכח להתקיים בגלות**  
ובענין זה שמעתי בשם כ"ק אדמו"ר זצוק"ל מביאין לפרש הפסוקים בריש פרשתן (לז, ז), והנה אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה, והנה קמה אלומתי וגם נצבה, וביאר ד'שדה' מורה על הגלות, כדכתיב (מיכה ג, יב) ציון 'שדה' תחרש, והעצה להחזיק עצמו בגלות הוא בכח האחדות, וזהו והנה אנחנו מאלמים אלומים - שאנו מחזיקים עצמנו באחדות, בשדה - בגלות הנקרא שדה, ועי"ז והנה קמה אלומתי וגם נצבה, שנוכל להתקיים בגלות.

ולפי דברינו הכוונה בזה, שבני ישראל יתאספו וישאלו וידרשו ביניהם השאלה הידועה 'מה תבקש' - מפני מה ירדה הנשמה למטה, ועי"ז איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, בכל הזמנים ובכל המצבים.

עפ"י חסידות, שענין ירידת הנשמה בעוה"ז הוא כדי לגלות אלקותו יתברך שמו בהאי עלמא. ומסופר שפעם שאל אחד מתלמידי ליובאוויטש להמשיפע שלו, לאיזה צורך חוזר הרבי שוב ושוב על אותו שאלה, מדוע לא די בכך שכבר שאל זאת פעם או פעמיים וכבר ענה על זה תשובה הולמת ותו לא. והשיב לו המשיפע, שמוכרחים לומר, שאפילו אם יתרצו שאלה זו במאה תירוצים מוטעמים, עדיין ישאר השאלה בתוקפה, 'מפני מה ירדה הנשמה למטה'. ואכן שאלה זו צריך האדם לשאול לעצמו תמיד בכל עת ובכל שעה, מפני מה ירדה נשמתי למטה, ולאיזה תכלית אני נמצא בעולם, הרי הנשמה היא חלק אלוך ממעל, ומפני מה הכניסו אותה בגוף גשמי. ועי"י שיחיה תמיד עם שאלה זו יזכה לשמור דרך ה' בכל מקום ובכל מצב שהוא נקלע, ולהינצל מהשטן הרוצה ללכדו ברשתו על ידי שיהיה עסוק תמיד ולא יוכל לשאול לעצמו 'מפני מה ירדה נשמתי למטה'.

ויש להוסיף לזה עוד, מה שהביא בדעת זקנים מבעלי התוספות וז"ל: וימצאהו איש והנה תע"ה בשדה. כאן [בתיבת תועה] רמז לו גבריאל השלשה גליות, ת' של גלות מצרים, ע' של גלות בבל, ה' של גלות אדום - לסוף ה' אלפים יכלה במהרה בימינו. ע"כ.

ואפשר לומר שהמלאך רצה להכין בזה את יוסף ואת כל הדורות אחריו, שהעצה איך לא להיות ח"ו 'תועה בשדה'



## הַכְּנָה לַיּוֹמֵי הַחֲנוּכָה

### בכ"ה כסלו התחילה ההשתוקקות של בני ישראל לזכות להשראת השכינה

כתב בספר ארץ צבי להגה"ק מקוויז'יגלוב זי"ע (פרשת פקודי), דהנה המסבב כל הסיבות סיבב שביום כ"ה כסלו נצחו החשמונאים את היוונים במלחמתם, ועל שם זה קבעו את שם החג 'חנוכה' שהוא 'חנו-כה'.

והטעם שבחר ה' דוקא ביום זה, הוא עפ"י דאיתא בחז"ל (עי' תנחומא פקודי יא) שביום זה - כ"ה כסלו נסתיימה בניית המשכן, והיה צריכים לעשות מיד חנוכת המשכן, אמנם השי"ת רצה שיום חנוכת המשכן יהיה דוקא ביום ר"ח ניסן, שהוא יום לידת יצחק אבינו, ובאותו יום נטל משה עשר עטרות, ועל כן צוה השי"ת להמתין ולא לחנך את המשכן מיד בכ"ה כסלו, אלא בר"ח ניסן.

ובאמת היה זה נסיון קשה מאוד לבני ישראל, לאחר שעמלו וטרחו כל כך בבניית המשכן, וכל אחד נדב נדבת ליבו הטהור במידה מרובה, והנה סוף סוף המשכן עומד כבר מוכן לחנוכה, והיו משתוקקים מאד לחנך כבר את המשכן, ואעפ"כ מחמת ציווי השי"ת המתינו עד ר"ח ניסן.

ונמצא שבמשך כל ימים הללו, מכ"ה כסלו עד ר"ח ניסן, היה לבני ישראל ההשתוקקות העצומה שכבר יתקיים בהם הפסוק **יעשו לי מקדש ושכנתי בתוכם** - בתוך כל אחד ואחד, וכבר רצו בכל מאודם לזכות ליהנות מזיו השכינה במשכן, וכמו שאכן כך היה ביום ר"ח ניסן, שירדה השכינה ויצאה אש מפני ה' ששרפה כל

החלבים שעל המזבח, וזה הכניס שמחה עצומה בכלל ישראל, כמו שנאמר (ויקרא ט, כד) **וירא כל העם וירונו ויפלו על פניהם**.

והיות שביום כ"ה כסלו נתעוררה התשוקה העצומה בכלל ישראל לזכות להשראת השכינה ולחנוכת המשכן, לכן סיבב השי"ת שביום זה דייקא כ"ה כסלו, ינצחו בני ישראל את היוונים ויקבעו אז את היו"ט של חנוכה. ונמצא שהיו"ט של חנוכה מורה ומבטא את השתוקקותם של בני ישראל לבניית בית המקדש.

ומסיק הרה"ק מקוויז'יגלוב זי"ע, שלמרות שבעוונותינו הרבים נחרב בית מקדשינו, מ"מ השתוקקות זו לא שקטה ולא עברה מן העולם ונשאר תמיד לעולמי עד, וזה מתעורר מחדש בכל שנה על ידי מצוות נר חנוכה.

### בשעת הדלקת נרות חנוכה נעשה הבית מקום להשראת השכינה והאדם המדליק הוא בבחינת הכהן גדול

ידועים דברי רש"י (ריש פרשת בהעלותך ומקורו ממדרש תנחומא בהעלותך ה), למה נסמכה פרשת מנורה לחנכת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה דעתו שלא היה עמהם בחנוכה לא הוא ולא שבטו, אמר לו הקדוש ברוך הוא, חייך שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות בקר וערב.

והרמב"ן מקשה שם, למה ניחמו דוקא בהדלקת הנרות, ולא ניחמו בקטורת בקר וערב ששיבחו בו הכתוב (דברים לג, י) **ישימו קטורה באפך**, ובכל הקרבנות, ובמנחת חביתין, ובעבודת יום הכפורים שאינה כשרה אלא בו, ונכנס לפני ולפנים, ושהוא קדוש ה' עומד בהיכלו לשרתו ולברך בשמו, ושבטו כולו משרתי אלקינו.

ומת"ר הרמב"ן, שהנחמה שהיה לאהרן

**למשיחי**, והיינו שגר חנוכה הוא **'עריכה'** והכנה לאורו של משיח. ואנו תפילה שאכן יעלה ויבוא לפני השי"ת מעשה הדלקת הנרות וההשתוקקות לבנין בית המקדש, להחיש גאולתנו ופדות נפשנו במהרה.

והשתוקקות זו אסור להיות רק מן השפה ולחוץ, רק צריכים להשתוקק בהשתוקקות וציפיה אמיתית, כמו שפירש **הרה"ק ר' חנוך העניך מאלכסנדר זי"ע**, **'חייך שלך גדולה משלהם'**, **'חייך'** - אז עס גייט דיר אין לעבן - בזה שהדבר נוגע לך בחייך מה שלא היה שבטך בחנוכה הנשיאים, אם כן **שלך גדולה משלהם**, כי ההשתוקקות חשובה לפני השי"ת עוד יותר מחנוכה הנשיאים בפועל.

### **ע"י הצדקה בחנוכה מקרבין ביאת המשיח**

בספה"ק **אור לשמים** (ליקוטים) **מהרה"ק ר' מאיר מאפטא זי"ע** מבאר מה שכתב **המגן אברהם** בהל' חנוכה (ריש סימן ע"ז), 'נוהגין הנערים העניים לסבב בחנוכה על הפתחים לבקש צדקה', על פי מה שאמרו **חז"ל** (שבת כב.) נר חנוכה בשמאל הפתח, ומזוזה בימין, והנה מ'זוזה י'מין הוא ר"ת מ"י, וחי'נוכה ש'מאל הוא ר"ת ח"ש, וביחד הם אותיות **משיח**, אמנם האותיות רחוקים זה מזה, שזה בימין וזה בשמאל.

ובכח הצדקה יכולים לקרבו, כדאיתא **בגמרא** (ב"ב י.) גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה, והיינו שע"י שהעני מגיע לפתח וממלא את האויר והחלל שבין

על ידי המנורה, הוא מפני שאמר לו השי"ת שיהיה חנוכה אחרת שיש בה הדלקת הנרות, ואני עושה בה לישראל על ידי בניך נסים ותשועה, והוא **'חנוכה'** שקרויה על שם הכהנים, והוא חנוכה בני חשמונאי, והדלקת נרות זו לעולם עומדת ואף בזמן הגלות.

ויצא לנו מדברי הרמב"ן, שהדלקת נר חנוכה הוא מעין עבודת בית המקדש שנשאר לנו לפליטה אף בימינו כשאנו בחשכות הגלות, וכל אדם בשעה שהלהב עולה ומדליק נרות חנוכה בהשתוקקות, הוא עושה בזה את ביתו בבחינת 'בית מקדש מעט', ומקום להשראת השכינה בהתגלות גדולה, והאדם עצמו בעת עבודת הנרות ממשיך את עבודת אהרן הכהן שהיה מיטיב ומדליק את הנרות בביהמ"ק. ומטעם זה קבעום חז"ל לימי החנוכה בהלל והודאה, כי **'הודאה'** הוא כנגד מידתו של אהרן, **'הוד'** (זו"ח כי תשא דע).<sup>7</sup>

### **הנרות חנוכה הם עריכה והכנה לאורו של משיח**

ועל ידי שביום זה כ"ה כסלו התחיל ההשתוקקות הראשונה לחנוכה המשכן, ע"י מתעורר בנו השתוקקות עצומה בכל שנה בימי החנוכה, שכבר ירחם ה' עלינו ונזכה לבנין בית המקדש השלישי בביאת משיח צדקנו.

וכמו"ש **בספה"ק** (מאור עינים פרי מקץ ד"ה זמן שיעור הדלקת נר חנוכה, ועוד), שגר חנוכה הוא בסוד הפסוק (תהלים קלב, ז) **'ערכתי נר**

7 עיין בזוהר חדש (כי תשא דף ע"ד עמוד א) לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההודי כי כל וגוי לך ה' הממלכה (ד"ה א' כט). ואינון חולקהון צדיקיא ברזא דא הגדולה דא אברהם הגבורה יצחק התפארת יעקב הנצח חולקא דמשה, **ההוד חולקא דאהרן**, כי כל לקביל חולקא דיוסף, הממלכה חולקא דדוד. ועיין עוד בפרי צדיק (חנוכה ה): וכפי הסדר גלות יון החמישית המנגד להקדושה, **מדת הוד בחינת אהרן הכהן**, וכן הוא בתיקוני זוהר (תיקון י"ג), תמינאה בהודאה, ונזכר שם כל ענין חנוכה, וכן כתב האריז"ל, שחנוכה החשמונאים הוא תיקון הוד שבקדושה, ולכן היה הנס על ידי הכהנים, וכן כתבו (בראשית רבה צ"ט ב) לוי כנגד יון זה שבת שלישי וכו', כי הם זה לעומת זה ולכן נפלו בידם.



שהוא 'מצוות זקנים', כמו שאמרו בגמרא (שם כג.), והיכן צונו, רב אויא אמר, מלא תסור (דברים יז, יא). רב נחמיה אמר, שאל אביך ויגדך, זקניך ויאמרו לך (שם לב, ז). ועל כן נקראת כל מצוה דרבנן ובכללם גם מצות נר חנוכה, 'מצות זקנים'.

וזהו 'שני זקנים', כי ענין הזקנה מישך שייכא גם לענין של מוסיף והולך בקדושה, וגם לענין של פוחת והולך בבחינת הרע, דהלא אמרו חז"ל (קנינים פ"ג מ"ו), זקני תלמידי חכמים כל זמן שמזקינין דעתן מתישבת עליהן, והוא בחינת ריבוי האור כשיטת בית הלל שמעלין בקודש, שכל כמה שמזקינין מוסיפין כח בעבודת השי"ת. ומאידך כל זמן שמזקינין, גם הרע שבאדם נחלש ומתכלה, וכידוע שבימי הזקנה כבר אין רתיחת הדם כמו שיש בימי הנערות. נמצא שבי'זקנים' גופא יש שני הבחינות של האור, וז"ש 'שני זקנים' היו בצידון, אחד עשה כבית שמאי - פוחת והולך בחינת הרע, ואחד עשה כבית הלל - מוסיף והולך כח הקדושה.

### גודל השפע הנשפע בחנוכה

ידוע מצדיקים וכן איתא בחידושי הרים (שפתי צדיק לחנוכה אות ג), שבחנוכה נשפע על בני ישראל השפעות טובות לרוב, וסימנך 'בשמאלה עושר וכבוד' 'בשמאלה' מרמז על נר חנוכה 'בשמאל', שבימים אלו נשפעים ההשפעות של עושר וכבוד על ישראל. וכן מדליקים הנרות חנוכה נוכח המזוזה בימין, המרמז ל'אורך ימים בימינה'.

ויתכן שמטעם זה אמרו חז"ל (שבת כב.) שאסור להרצות מעות כנגד נר חנוכה, כיון שעל ידי הנרות חנוכה נשפעים השפעות טובות של עושר, לכן אין להרצות מעות ולמנותם כנגד נרות החנוכה, כי אין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין, ולא בדבר המנוי.

ואיתא בחתם סופר (דרשות לחנוכה פח.)

המזוזה והנרות חנוכה ומקיימים בו מצות הצדקה, עיי"ז מתחברים האותיות של ימין ושמאל יחד, ונעשים ביחד אותיות 'משיח' וזהו קירוב הגאולה. ולכן דוקא בחנוכה מסתובבים הנערים על הפתחים לבקש צדקה, כי חנוכה הוא סוד 'ערכתי נר למשיחי', שהנרות חנוכה מקרבים ביאת המשיח.

### נרות החנוכה מוסיפים האורה ושורפים ומכלים הרע

איתא במסכת שבת (כא:), תנו רבנן, מצות חנוכה נר איש וביתו. והמהדרין נר לכל אחד ואחד. והמהדרין מן המהדרין, בית שמאי אומרים, יום ראשון מדליק שמונה, מכאן ואילך פוחת והולך. ובית הלל אומרים, יום ראשון מדליק אחת, מכאן ואילך מוסיף והולך. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן, שני זקנים היו בצידון, אחד עשה כבית שמאי ואחד עשה כדברי בית הלל, זה נותן טעם לדבריו כנגד פרי החג, וזה נותן טעם לדבריו דמעלין בקדש ואין מורידין.

וביאר החידושי הרי"ם (הובא בשפת אמת חנוכה תרנ"ד), שדברי בית שמאי ובית הלל שניהם אמת, ואלו ואלו דברי אלקים חיים, דהנה אור [האש] יש בו שתי תכונות, א. שהוא מאיר למרחוק, ב. שהוא שורף ומכלה. ודוקא בענין תכונת האור שהוא מאיר למרחוק, בזה קיי"ל כבית הלל שמעלין בקודש, ובכל יום יש עוד עוד תוספת אורה, אך בענין התכונה השניה של האור, לשרוף ולכלות הרע, בזה קיי"ל כבית שמאי שהרע פוחת והולך. והא בהא תליא, כל כמה שהאור מוסיף והולך, עיי"ז מתמעט ומתכלה הרע.

ועפי"ד הקדושים נראה לבאר המשך דברי הגמרא שם, ששני זקנים היו בצידון אחד עשה כבית שמאי ואחד עשה כבית הלל, דהנה 'שני זקנים' רומז למצות נר חנוכה

שאנו מקיימים בימי החנוכה שהם ר"ת  
נ"ר ע"ני מזוזה, נזכה לכל ההשפעות של  
בני חיי ומזוני.

וכשאומרים 'מעשה ידינו כוננה עלינו'  
יש לכוין על הצאצאים, כמ"ש חז"ל (שבת  
לב): איזה הן 'מעשה ידי' של אדם - הוי  
אומר בניו ובנותיו של אדם. ועל זאת  
יתפלל האדם, 'מעשה ידינו כוננה עלינו',  
שבזכות נרות חנוכה, 'מעשה ידי' שהם  
בניו ובנותיו, יזכו ליאור באור החיים,  
ולנר מצוה ותורה אור.

יעזור השי"ת, ויהי נועם ה' עלינו ומעשה  
ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו,  
שבזכות נרות חנוכה נזכה לכל ההשפעות  
טובות, אריכות ימים ושנים טובות מתוך  
בריות גופא ונהורא מעליא, פרנסה טובה  
בהרחבה, בני בריכי חיי אריכי ומזוני  
רוויחי, ונזכה לגאולה השלימה וכמ"ש  
ערכתי נר למשיחי, במהרה בימינו אמן.

שתיבת נע"ם ר"ת נ"ר ע"ני מ'זוזה, שהם  
השלוש מצות שממלא כל החלל של  
הדלת, מזוזה בימין ונר חנוכה בשמאל  
ונותנים צדקה לעני העומד באמצע  
הדלת, ועל ידי שלשה מצוות הללו נפתח  
הדלת והשער לכל ההשפעות, בני חיי  
ומזוני, על ידי המזוזה נשפע חיי - אורך  
ימים בימינה, על ידי נרות חנוכה נשפע  
מזוני - בשמאלה עושר וכבוד, וכן על ידי  
הצדקה, כמו שנאמר (דברים טו, ח-י) 'פתוח  
תפתח את ירך לו וגו' כי בגלל הדבר הזה  
יברכך ה' אלהיך בכל מעשיך ובכל משלח  
ידך'. ועל ידי הנרות חנוכה נשפע גם  
'בני', כמו שאמרו חז"ל (כג:), הרגיל בנר  
הווין ליה בנים תלמידי חכמים, שנאמר  
(משלי י, כג) כי נר מצוה ותורה אור (רש"י).

ועל כן צריכים להרבות בתפילה בימי  
החנוכה 'ויהי נועם ה' עלינו ומעשה ידינו  
כוננה עלינו', שבזכות המצוות של 'נע"ם'

## ברכת מזל טוב

לידידנו עוז האבר"ך היקר הרב אורן יהודה ניימאן הי"ו  
לראגל הכנסת בנו שמחה שלום ני"ו בבריתו של אע"ה בשעטומ"צ  
יתן ה' שיזכו ההורים לרוות מלא הפניים נחת דקדושה מכל יוצ"ח  
ולגדלם לתורה ולחופה ולמעש"ט וכל טוב סלה  
כעתירת רבני וחברי הכולל 'קדושת לוי'

לשמיעת השיעורים מפי מורינו שליט"א

**077-211-0208**

{שיעורים על פרשת מקץ יש להקיש 10-1-2 שיעורים על יו"ט

חנוכה יש להקיש 13-3

כמו"כ בשלוחה 4 אפשר לשמוע כל יום שיעור יומי

על פרשת השבוע שנאמר בלשון הקודש {

לתרומות ולהנצחות

053.414.3747

לקבלת הגיליון ולהארות והערות

במייל nh987611@gmail.com